

**STANOWISKO NR 7/2022
WOJEWÓDZKIEJ RADY DIALOGU SPOŁECZNEGO
WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO**

z dnia 27 maja 2022 r.

**w sprawie aktualnej sytuacji migracyjnej w województwie lubelskim i jej wpływie
na regionalny rynek pracy**

Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego Województwa Lubelskiego po wysłuchaniu danych statystycznych przedstawionych przez przedstawicieli Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie, Powiatowego Urzędu Pracy w Lublinie, Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie oraz przekazanych przez Okręgowy Inspektorat Pracy w Lublinie przyjęła do wiadomości następujące informacje:

Zgodnie z danymi statystycznymi udostępnionymi przez WUP w Lublinie widoczny jest spadek rejestracji osób bezrobotnych. Pod koniec kwietnia 2022 r. liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych wynosiła 65 303 co w porównaniu z miesiącem marcem stanowi spadek o 2 tys osób, a w stosunku do miesiąca kwietnia 2021 r. jest to spadek o 9 tys osób. Wg danych WUP w Lublinie stopa bezrobocia w województwie lubelskim wynosi 7,0% a różnica pomiędzy średnią bezrobocia w kraju a województwem zmniejsza się.

W przypadku danych z MUP w Lublinie stopa bezrobocia w styczniu 2022 r. wynosiła 5,1%, w lutym br. przed wybuchem wojny wynosiła 5,3% i obecnie w kwietniu 2022 r. wynosi również 5,3%.

Wg danych podanych przez PUP w Lublinie obecnie stopa bezrobocia w powiecie wynosi 4,9%. Na koniec kwietnia br. w PUP w Lublinie było zarejestrowanych 2 141 osób bezrobotnych, gdzie w kwietniu 2020 roku była to liczba 3 478 osób. W przeciągu całego ostatniego roku liczba osób bezrobotnych spadła o 900 osób.

Zgodnie z danymi z PUP w Lublinie 81% pracodawców ma problemy z zatrudnieniem pracowników. W roku 2021 r. powiat lubelski zyskał 4 417 ofert pracy z czego na koniec maja 2021 r. było to 1 677 pozyskanych ofert. W analogii do miesiąca maja br. liczba uzyskanych ofert pracy to 2 000 co wskazuje na wzrost zapotrzebowania na pracowników.

Pod koniec kwietnia br. w WUP w Lublinie było zarejestrowanych 1 031 osób z Ukrainy jako osoby bezrobotne z czego 95% stanowią kobiety. Posiadają oni taki sam status jak Polacy co wiąże się z prawem do zasiłków oraz korzystania ze wszystkich instrumentów rynku pracy w tym także prowadzenia działalności gospodarczej.

W Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie jako osoby bezrobotne zostało zarejestrowanych 500 obywateli Ukrainy. Pracodawcy zgłosili zatrudnienia 1 270 Ukraińców, którzy nie byli zarejestrowani jako osoby bezrobotne, ale skutecznie udało im się znaleźć zatrudnienie po przybyciu na teren województwa. MUP w Lublinie prowadzi zatrudnienia oraz przyjęcia na staże obywateli ukraińskich dwujęzycznych w celu pomocy w porozumieniu się z uchodźcami, którzy nie znają języka polskiego.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Lublinie jako osoby bezrobotne zostało zarejestrowanych 95 uchodźców z Ukrainy z czego 40 osób zostało skierowanych na staże. PUP Lublin udziela pomocy kompleksowej obejmującej oprócz poszukiwania pracy również wsparcie prawne i psychologiczne. W związku z obowiązkiem informowania WUP w Lublinie o zatrudnieniu osób z Ukrainy, pracodawcy do tej pory zgłosili 4 712 zatrudnionych Ukraińców. Najczęściej wykonywane zawody przez tę grupę osób to:

- magazynier – 353 osoby;
- sortowacz – 294 osoby;
- pozostali pracownicy wykonujący dorywcze prace proste – 265 osób;
- pomocniczy robotnik przemysłowy – 199 osób;

- pomocniczy robotnik polowy – 190 osób;
- pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowane – 167 osób;
- pakowacz ręczny – 148 osób;
- pracownik prac dorywczych – 141 osób.

Branże w których zgłoszono najwięcej powiadomień to:

- magazynowanie i przechowywanie pozostałych towarów – 457;
- uprawa warzyw, włączając melony oraz uprawy roślin korzeniowych i roślin bulwiastych – 274;
- pozostałe przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw – 269;
- uprawa pozostałych drzew i krzewów owocowych oraz orzechów – 268;
- przetwarzanie i konserwowanie mięsa z drobiu – 166.

Zgodnie z obliczeniami ok. 60 tys mężczyzn z Ukrainy pracujących na terenie województwa lubelskiego w transporcie i budownictwie, po agresji rosyjskiej wyjechało bronić swojego kraju.

Osoby zarejestrowane jako bezrobotne na terenie województwa lubelskiego to w przypadku:

- 57,3 % osoby bez zawodu (nieposiadające możliwości udokumentowania kwalifikacji zawodowych);
- 2,7% sprzedawcy;
- 2,5% ekonomiści;
- 1,9% pielęgniarki;
- 1,9% kucharze;
- 1,6% fryzjerzy.

Polski ustawodawca wychodząc naprzeciw pojawiającym się potrzebom, utworzył instrument wsparcia dla PUP środkami niezbędnymi do przeprowadzenia procesu identyfikacji uprawnień zawodowych dla tych obywateli Ukrainy, którzy uciekając przed wojną nie byli w stanie zabrać ze sobą dokumentów poświadczających kwalifikacje zawodowe. W czerwcu bieżącego roku pojawi się możliwość sfinansowania nostryfikowania dokumentów, polegająca na przetłumaczeniu posiadanych przez uchodźców dokumentów, ale także współpraca z uczelniami, które zajmą się zatwierdzaniem dyplomów. Wprowadzona specustawa umożliwi obywatelom Ukrainy zarejestrowanie się jako osoba poszukująca pracy w przypadku kobiet po 60 r.ż. a w przypadku mężczyzn po 65 r.ż. Wśród uchodźców zarejestrowanych w PUP 45% stanowią osoby posiadające wyższe wykształcenie.

MUP w Lublinie rozpoczyna działania mające na celu umożliwienie nauki języka polskiego dla uchodźców z uwzględnieniem zwrotów branżowych. Obywatele Ukrainy, którzy oczekują na certyfikację posiadanych medycznych kwalifikacji zawodowych, pracują jako stażyści lub pomoc w swoich wyuczonych zawodach.

WUP w Lublinie jako przykładowe możliwe zagrożenia w związku z napływem uchodźców podaje:

- powiększenie się szarej strefy, szczególnie w zatrudnieniu przy pracach sezonowych;
- większą konkurencję na rynku pracy dla osób poszukujących zatrudnienia;
- zwiększenie deficytu pracowników, szczególnie w branży przemysłowo-budowlanej ze względu na wyjazd pracowników ukraińskich celem obrony swojego kraju;
- niedopasowanie profilu pracowników do istniejących wakatów;
- zmiana struktury osób poszukujących pracy (przewaga kobiet);
- ustosunkowanie kultury i organizacji przedsiębiorstw do międzynarodowienia np. konieczność zatrudnienia pracowników dwujęzycznych pełniących rolę tłumacza;
- ryzyko powstawania konfliktów zakładowych wynikających z innej kultury, nieznamomości języka, przyzwyczajzeń;
- brak znajomości przepisów, norm prawnych odpowiednich dla danej branży, co może narażać przedsiębiorstwo na konsekwencje popełnianych błędów;
- nagłe porzucenie pracy przez uchodźców i powrót do Ukrainy;
- niewykorzystanie potencjału pracowników o niepotwierdzonych wysokich kwalifikacjach;
- wzrost oczekiwań polskich pracodawców oraz osób bezrobotnych;
- niska motywacja do pracy, bierność osób uzyskujących różne formy wsparcia;

- niedostosowanie instrumentów rynku pracy do potrzeb obywateli Ukrainy np. brak wsparcia psychologicznego przy zaburzeniach zespołu stresu pourazowego oraz wpływ tych zaburzeń na jakość wykonywanej pracy;
- możliwość częstych absencji lub oczekiwanie pracy w niepełnym wymiarze ze strony matek samotnie wychowujących dzieci;
- łamanie przepisów prawa pracy przez pracodawców, zatrudniających obywateli Ukrainy nieświadomych swoich praw.

Z danych zebranych w 2020 r. wynika, że województwo lubelskie pod kątem liczby pracujących cudzoziemców zajmuje 14 miejsce w kraju.

Z informacji podanych przez WUP w Lublinie wynika, że napływ uchodźców nie ma negatywnego wpływu na rynek pracy w województwie lubelskim, a w przypadku niektórych zawodów, niechętnie wybieranych przez Polaków a podejmowanych przez Ukraińców ma pozytywne skutki. Biorąc pod uwagę obecny napływ uchodźców z Ukrainy, ryzyko zwiększenia szarej strefy jest niewielkie.

W ramach działań promocyjnych WUP w Lublinie przygotował i udostępnił bezpłatnie dla pracodawców poszukujących pracowników z Ukrainy dwujęzyczne naklejki, informujące o wolnych miejscach pracy, które mogą być umieszczone w siedzibie przedsiębiorstwa. Oznaczenia są dostępne na stronie zapytajoprace.wup.lublin.pl

Sprawozdanie z działalności PIP z 2020 roku podaje wyniki przeprowadzonych w województwie lubelskim 145 inspekcji legalności zatrudnienia cudzoziemców. Kontrole objęły 597 obcokrajowców podczas których stwierdzono 45 przypadków nielegalnego powierzenia pracy. W roku 2019 przeprowadzono 300 takich kontroli, które objęły 1 321 cudzoziemców i wykazały 129 przypadków nielegalnego zatrudnienia. Najczęściej ujawnianą nieprawidłowością tych kontroli było powierzenie wykonywania pracy cudzoziemcom bez wymaganego zezwolenia na pracę lub powierzenia wykonywania pracy niezgodnej z warunkami podanymi w oświadczeniu przekazanym przez pracodawcę do PUP.

W okresie od 24 lutego br. do Okręgowego Inspektoratu Pracy w Lublinie wpłynęło ok. 99% skarg więcej niż w analogicznym okresie w roku poprzednim. Dotyczyły one pracodawców z branży kurierskiej, transportowej i dostawców w branży gastronomicznej a wiązały się z niewypłacaniem wynagrodzenia oraz innych należności związanych ze świadczoną pracą.

W celu prewencji zjawiska „szarej strefy” Okręgowy Inspektorat Pracy w Lublinie:

- udziela porad w formie stacjonarnej oraz telefonicznej z zakresu prawnej ochrony pracy i legalności zatrudnienia dla obywateli z Ukrainy;
- we współpracy z Instytutem na Rzecz Państwa Prawa prowadzi edukację obywateli Ukrainy z zakresu kompetencji PIP, praw pracowniczych oraz sytuacji nadużyć wobec pracowników, również za pośrednictwem mediów społecznościowych.

Na podstawie przekazanych informacji Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego Województwa Lubelskiego uznaje, że skala napływu uchodźców nie stanowi zagrożenia dla rynku pracy.

PRZEWODNICZĄCY
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
Województwa Lubelskiego

/-/Dariusz Jodłowski